

godbica, ki nam z mehko besedo predočuje venečo deklico Tinico. Kako veselje je imela revica do ljudi, do šole, do življenja! A morala je v prerano gomilo! Naravnost naukov ne deli spis, a omiljuje zvestobo prijateljic in zbuja sočutje do mlade neozdravljive bolnice. Na odru ležeča nas spominja pesnikovega vzklika:

Glej, tu ležiš na odri,
kot angelček miru;
očesci jasnomodri
zaprti sta svetu.

Zabavna in obenem poučna je sličica „Na Godičevem pašniku“, spisal Frančišek Ks. Steržaj. Dobro sta jo skupila Nacek in Jakec, ker sta zanemarila čredo in stikala za kosi! Beroča mladina se bo smejala, pa si tudi zapomnila dolžnosti pastirjeve. Tej sličici je po namenu podobna druga „Ujet“, ki jo je priobčil Pavel Perko, samo da ima drugačen predmet.

V kleti ujeti Janko je prejel bridko kazen za svojo poredno nagajivost napram živalim. Prav prijetno se bere črtica „Pepček-poniglavček“, spisal Andrej Orehek. Ideja je jasna. „Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.“ Ali pretkanemu Pepčku bi prisojali vendarle več spomina. Če je on sam shrambo pod hodnikom odprl, da bi ponoči njegov bratec vanjo pal, bi se pač tudi lahko spomnil, da je odprta, in ne bi šel proti nji tudi za krivčke ne.

„Lepa in nedolžna“ (Pavel Perko) je kratka parabola. Kar je njivi plevel, to je duši greh. Marička je skrbno pazila na svojo njivico, manj na svojo dušico, dokler ji nista katehetov in materin opomin dozorila sklepa, da hoče ostati vedno lepa in nedolžna. Knjižico završuje prizor „Iz ljubezni“ (Franč. Ks. Steržaj). Lepo se nam v spisu označuje ljubezen mladih prijateljic, ki sega še onkraj groba.

Vsa knjižica bo na mladino pred vsem blažilno vplivala. Saj pa je razblaženo srce tudi dostopno vsakemu dobremu nauku, naj ga čuje v šoli ali doma.

Jezik je zelo gladek in brez vsakih slovniških napak. Tudi zunanja oprema je dična in dostojna lepe vsebine. — Odraslemln bravcu kličemo: Tolle et lege — če se hočeš prepričati, da naša hvala ni pretirana! Mladini naročamo: Prôsi svoje stariše in učitelje, da ti čimprej nabavijo „Marjetice“. Pisateljem pa: Čast delate zavodu, na katerem slove napis: „Virtuti & Musis.“

Anton Medved.

Uvod v biblijske zgodbe Nove Zaveze.

Spisal dr. Jožef Lesar, profesor bogoslovja, knezoškofijski konzistorijalni svetnik v Ljubljani. Z dovoljenjem preč. kn.-šk. ordinarijata

lavant. Ponatis iz „Voditelja“. V Mariboru, 1902. Založilo uredništvo „Voditelja“. — Tisek tiskarne sv. Cirila. Strani 190. — S to skrbno in z veliko učenostjo sestavljeno knjigo se je zopet pomnožilo naše strokovno bogoslovno slovstvo. Kdor se bavi s svetopisemskimi studijami, ne more pogrešati natančnega splošnega uvoda v zgodovino božjega razodetja, kateri mora obsegati celoten pregled zunanjih razmer, v katerih je božje razodetje nastopalo in se razvijalo. G. pisatelj je kot profesor nove zaveze na ljubljanskem bogoslovnem semenišču sestavil po najnovejših bibličnih preiskavah za svoja predavanja natančen popis zemljepisnih, političnih, versko-nravnih in splošno-kulturnih razmer, v katerih je živel judovski ljudstvo ob Kristusovem času. Za točnim geografskim pregledom cele tedanje Palestine sledi zgodovina hazmonejske kraljeve rodbine in rimskega gospodstva nad sveto deželo. Posebno zanimiv je popis groznih bojev, ki so se končali z razdejanjem Jeruzalema. Najobširnejši je seveda popis versko-nravnega stanja judovskega ljudstva. Tempelj, prazniki, služba božja, šola, sinagoga, sinedrij, skrb za ranjke, pismouki, duhovniki, razne stranke — vse to je pojasnil g. pisatelj po najbolj zanesljivih poročilih tedanje dôbe. Želimo, da bi ta temeljita knjiga našla obilo pridnih proučevalcev.

L.

Stoletna Pratika dvajsetega stoletja 1901 do 2000. Sestavil dr. Gregorij Pečjak. V Ljubljani. Izdalo „Katoliško tiskovno društvo.“ — Tiskala „Katoliška Tiskarna.“ 1901. Mala 80. Strani 221. Cena: 1 K 80 v. — V dveh oddelkih pisatelj jako poljudno in razumljivo razlaga vse, kar je neobhodno potrebno, da ve splošno izobražen človek o časoslovlju V uvodu pravi g. pisatelj: „Sto let z vsemi različnimi izpremembami podati v obliki koledarja na malo straneh, se zdi drugim ‚Stoletnim pratikam‘ tako težka stvar, da je niti ne poskušajo: pod raznimi naslovi in raztreseno naštevajo različne koledarske napovedi, iz katerih mora čitatelj vsako leto posebej koledar šele sestavljati ali vsaj zamudno iskati, kar najde v letnih koledarjih pregledno skupaj. Pričujoča ‚Stoletna pratika‘ hoče to neprikladnost odpraviti, zato stopa pred Slovence v popolnoma novi obliki: Znanstveno razvijanje koledarja je odala drugemu delu ‚Pouku‘, v prvem delu pa ima popolno obliko preglednega koledarja; izobražencu je sama zase dovolj razumljiva, začetniku pa hoče pomagati navod.“ Nas je posebno zanimal „Pouk“. Tu najde čitatelj podatke iz zvezdoslovja, teorijo koledarstva, pouk o pomenu in uravnavi solčnih ur, vremenoslovje, pouk o streli, mesečna pravila za

gospodarstvo, najvažnejša higienična navodila in k sklepu razne „koristne drobtinice“ ter imenik godov. Ta knjiga se odlikuje pred sličnimi te vrstě v drugih slovstvih posebno po tem, ker je pisana res s tem namenom, da ljudstvo poučuje in mu poda tudi v tej stroki, v kateri se je z praznoverjem že toliko grešilo, temeljit in jednat pouk. Vseskozi se kaže pisateljev smoter, da uči ljudi z razumom opazovati naravo. Jako natančno je sestavljen imenik godov, v katerem so še zlasti skrbno zabeleženi svetniki, ki se časte v slovenskih pokrajinah. Lepa je Dostalova barvana slika „Človek gre na delo“.

E.

Hrvaška književnost.

Knjige „Pedagogijskega književnega zbora“ za l. 1901.

Pred kratkim je izdal hrvaški „Pedagogijski književni zbor“ svojim društvenikom za l. 1901. sledeče tri knjige:

Uz obalu Adrije. Napisao Julije Kempf. Velika 80. Str. 110. — Marljivi hrvaški pisatelj, učitelj v Požegi, Julij Kempf, kateri je l. 1898. v svoji knjigi „Od Save do Adrije“ zanimivo opisal hrvaški mladeži Bosno in Hercegovino, vodi letos svoje čitatelje na obrežje Adrijatskega morja in podrobno opisuje lepo hrvaško Primorje od Reke do Karlobaga. Potopise mladina kaj rada čita, posebno če so pisani zanimivo. Seveda se ne smejo v njih le suhoparno naštevati razni kraji; opisovanje pojedinih znamenitosti ne sme biti premalenkostno. Naš pisatelj si je izbral nekako srednjo pot. Hotel je zabavati in hkrati tudi poučevati. Imel je pač pred seboj mladino in tej je hotel podati ne samo izbrane slaščice, nego tudi mnogo zdravega jedra. Njegov potopis, razdeljen na kratka poglavja, bodo lahko in radi čitali. Vžgal bode v mladih srcih ljubezen za te prelepe in zanimive kraje hrvaške domovine, obenem bode pa tudi poučil čitatelja zemljepisno in zgodovinsko v marsičem. Pripovedovanje pisateljevo prav lepo pojasnjujejo lepe slike. Naj bi pisatelj svoje potopise nadaljeval in nam v teku let podal popolno sliko hrvaške domovine!

Zemljopisna obuka u nižim i višim pučkim školama. Metodički napatuk za učitelje. Priredio Adolf Vuković. 80. Str. 250. — Ta knjiga, katero je napisal vadniški učitelj v Zagrebu, g. Adolf Vuković, namenjena je v prvi vrsti učiteljem kot pripomoček v poučevanju zemljepisa. Pisateljeva naloga je bila precej težka: imel je sestaviti kratko, porabno knjigo

in vendar moral obdelati ogromno gradivo. Razdelil jo je v dva dela: V prvem podaja teoretični pouk o vsem, kar spada v zemljepisje, v drugem pa praktična navodila, kako mora učitelj poučevati zemljepisje. S tem je podal pisatelj knjigo, kakršne Hrvatje še niso imeli; izvestno bo hrvaškim učiteljem dobro došla. Resnične so besede veččaka dr. Hinka Hranilovića, kateri pravi, „da djelo ovo zadovoljava davnoj jednoj potrebi, da predočuje i sadržaje sve, što se tiče zemljopisne obuke, sve, što u knjizi ove ruke tražimo.“

Pedagogijska enciklopedija. Uredjuju Stjepan Basariček i Tomislav Ivkanec. Knjiga I. sv. VII. (Glazba — Heinike.) Str. 385. do 448. Hrvaško pedagoško društvo je počelo težko, ali znamenito delo, ko je začelo izdajati pedagoško enciklopedijo. Delo napreduje lepo in temeljito in upamo, da ga to društvo srečno dovrši. V tem zvezku se končuje Kuháčev spis o glasbi. Strinjam se z njim, da naj otroci v ljudski šoli pojejo „unisono“, ker tako pojejo tudi oni otroci, kateri nimajo posebnega sluha. Vendar mislim, da je šel pisatelj predaleč, ko je zapisal, da se ne bi smeli otroci v ljudski šoli učiti peti po notah, ker bi zaradi tega trpela narodna pesem. To ne bode škodilo narodni pesmi, tudi se ne bodejo otroci bogve kaj naučili, koristilo jim bode pa vendar za kesnje. Saj se Venceslav Novak precej v sledečem članku „O glazbenoj obuci“ pritožuje, da prihajajo dijaki v pripravnico navadno brez vsakega glasbenega znanja, in da se mora pri njih začeti z glasbeno abecedo. Da ne more pouk napredovati zaradi množine dijakov in majhnega števila učnih ur, je lahko razumljivo. Naš rojak prof. Ivan Steklasa obširno tolmači zemeljsko oblo. Učitelj Jožef Medved je napisal korenit članek o gluhonemih, doktor J. Turić o govoru, Štefan Basariček o mestnih in meščanskih šolah. Dr. A. Bazala opisuje stare Grke, Tomislav Ivkanec Grško. Razne življenjepise sta oskrbela Št. Basariček in T. Ivkanec. Ko bode celo delo dovršeno, bode prav pripravna in potrebna knjiga vsakemu šolniku.

Hrvaški „Pedagogijski zbor“ izdaja vsako leto vsaj po tri knjige, katere dobivajo društveniki za 2 kroni. Priporočamo ga slovenskim učiteljem.

Janko Barle.

Češka književnost.

Moje divadelni toulky. Vypravuje Fran Ad. Šubert. Svazek 1. V Praze. Tiskem a nákladem české geografičnej společnosti „Unie“.